

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 852/2016
20.10.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранка Станића и Гордане Ајншпилер Поповић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Нада Миладиновић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Слободан Дражић, адвокат из ..., ради поништаја уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1238/15 од 11.06.2015. године, у седници већа одржаној 20.10.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ предлог Апелационог суда у Новом Саду РЗ 24/16 од 21.04.2016. године за одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1238/15 од 11.06.2015. године на основу члана 395. Закона о парничном поступку.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1238/15 од 11.06.2015. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу, Судска јединица у Богатићу П 2189/2011 од 25.04.2014. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство уговор о доживотном издржавању закључен пред Основним судом у Шапцу, Судска јединица у Богатићу 1.5.РЗ ... од 08.07.2010. године, између ВВ из ..., чији је старалац ГГ из ... и ББ из .., ..., те да је тужени ББ дужан признати. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка. Обавезан је тужилац да туженом плати на име трошкова парничног поступка износ од 141.650,00 динара. Одбијен је захтев за трошкове тужиоца од досуђеног па до траженог износа од 189.000,00 динара за износ од 47.350,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1238/15 од 11.06.2015. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио ревизију на основу одредбе члана 404. ЗПП, ради разматрања правних питања од општег интереса, у интересу равноправности грађана и ради уједначавања судске праксе. Другостепену пресуду побија због погрешне примене материјалног права.

Решењем Апелационог суда у Новом Саду РЗ 24/16 од 21.04.2016. године предложено је Врховном касационом суду да о ревизији тужиоца изјављеној против другостепене пресуде се одлучи на основу одредбе члана 395. ЗПП. У образложењу је наведено да је потребно да се уједначи судска пракса у погледу тумачења и примене одредби члана 195. став 1. Закона о наслеђивању и члана 90. Закона о облигационим односима.

Врховни касациони суд је прихватио разлоге апелационог суда за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној, чиме су се стекли услови за одлучивање применом члана 395. ЗПП (тужилац погрешно у ревизији се позвао на одредбу члана 404. ЗПП), па је одлучио као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији у смислу члана 399. ЗПП ("Службени гласник РС" 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11 и 55/14) Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеним чињеницама, тужилац и тужени су рођена браћа, а покојни ВВ је био њихов отац. Решењем Основног суда у Шапцу, Судска јединица у Богатићу Р2 65/10 од 29.03.2010. године, сада покојни ВВ је потпуно лишен пословне способности. Решењем Центра за социјални рад ... од 13.04.2010. године за старатеља ВВ постављена је његова супруга ГГ. Решењем Центра за социјални рад ... од 09.06.2010. године ГГ, као старатељу ВВ, одобрено је да у име и за рачун штићеника може закључити уговор о доживотном издржавању са ББ. Спорни уговор о доживотном издржавању закључен је дана 08.07.2010. године, између ББ, који је заступан од стране ангажованог пуномоћника по специјалном пуномоћју овереном у Конзулату Републике Србије, као даваоца издржавања и ВВ из ..., чији је старатељ супруга ГГ из ..., као примаоца издржавања. У члану 1. уговора о доживотном издржавању констатовано је да је прималац издржавања ВВ власник $\frac{1}{2}$ дела породичне стамбене зграде површине од око 80м², помоћне зграде површине око 70м², објекта 1 и 2, површине око 100м², које су саграђене на парцели број .../... к.о. ... у ..., у улици ... број ..., уписане у лн. бр. ... к.о. У члану 1. спорног уговора констатовано је и да је прималац издржавања власник разних машина за обраду камена и вршење каменорезачких послова (тестере, бруснице, шлајферице и др. помоћних ручних алата), као и $\frac{1}{2}$ дела ствари које представљају покућство. Покретне ствари, које су предмет спорног уговора, биле су у државини примаоца издржавања. Чланом 3. уговора је предвиђено да давалац издржавања сваког месеца доставља путем поште и на други начин потребне новчане износе примаоцу издржавања, који ће се користити и употребити за обезбеђење хране, лекова, грева, одеће, обуће и других животних потреба примаоца издржавања, а наведена новчана средства давалац издржавања ће достављати из Истим

чланом је предвиђено да се давалац издржавања обавезује да ће по смрти примаоца издржавања истог сахранити и издати сва подушја по обичајима средине, подићи споменик, као и сносити трошкове око сахране, а чланом 4. предвиђено је да се прималац издржавања обавезује да своју имовину која је предмет уговора после своје смрти остави даваоцу издржавања. Уговор је оверен од стране судије. Давалац издржавања је своје уговорне обавезе извршавао на начин како је то уговором и предвиђено.

На утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су тужбени захтев тужиоца одбили.

Законом о наслеђивању ("Службени гласник РС" 46/95, 101/2003), а које одредбе су биле на снази у време закључења уговора о доживотном издржавању, је прописано да уговором о доживотном издржавању обавезује се прималац издржавања да се после његове смрти на даваоца издржавања пренесе својина тачно одређених ствари или каква друга права, а давалац издржавања се обавезује да га, као накнаду за то, издржава и да се брине о њему до краја његовог живота и да га после смрти сахрани. Прималац издржавања уговором може обухватити само ствари или права постојећа у тренутку закључења уговора. Ако што друго није уговорено, обавеза издржавања нарочито обухвата обезбеђивање становања, хране, одеће и обуће, одговарајућу негу у болести и старости, трошкове лечења и давања за свакодневне уобичајене потребе (члан 194); уговор о доживотном издржавању мора бити закључен у писменом облику и оверен од судије који је дужан да пре овере прочита странкама уговор и примаоца издржавања нарочито упозори на то да имовина која је предмет уговора не улази у његову заоставштину и да се њоме не могу намирити нужни наследници. У супротном, уговор је ништав (члан 195. ст. 1. и 2).

Полазећи од наведене одредбе члана 195. став 1. Закона о наслеђивању и одредбе члана 84. став 1. Закона о облигационим односима према коме уговор као и други правни посао може се предузети преко заступника, произлази да се уговор о доживотном издржавању може закључити преко пуномоћника. Забраном закључења уговора о доживотном издржавању преко пуномоћника признало би му се својство строго личног правног посла, а што он (уговор) по својој правној природи није и не може бити, с обзиром на то да му таква природа није законом одређена.

Спорни уговор о доживотном издржавању је закључен дана 08.07.2010. године у писменом облику и оверен од судије који је пре овере прочитао странкама уговор и упозорио на последице закључења истог а у присуству старатеља примаоца издржавања који је постављен од стране органа старатељства уз писмено одобрење истог органа за закључење спорног уговора у поступку који је правноснажно окончан пред Центром за социјални рад ... и у присуству пуномоћника даваоца издржавања по специјалном пуномоћју које је оверено у Конзулату Републике Србије, с обзиром на то да давалац издржавања овде тужени већ дуги низ година живи у иностранству.

Међу странкама није спорно да се уговор о доживотном издржавању може закључити преко пуномоћника. Спорна је форма пуномоћја. Тужилац тужбеним захтевом тражи да се утврди да је уговор о доживотном издржавању ништав, јер

пуномоћје које је дао тужени, као давалац издржавања није оверен од стране судије, већ конзула у Конзулату Србије у

Према одредби члана 90. Закона о облигационим односима форма прописана законом за неки уговор или други правни посао важи и за пуномоћје за закључење тог уговора, односно за предузимање тог посла. Следом тога би и пуномоћје за закључење уговора о доживотном издржавању морало у смислу члана 195. став 1. Закона о наслеђивању бити оверено од стране судије, а како и тврди тужилац. Међутим, по схватању Врховног касационог суда, рестриктивно тумачење и примена наведених одредби члана 90. Закона о облигационим односима, по коме би спорно пуномоћје морало бити оверено од стране судије, било би противно природи и циљу форме у праву. Наведена одредба члана 90. Закона о облигационим односима има у виду пре свега писмену форму пуномоћја са обичном (од стране службеника суда) овером као уобичајеном и најчешћом. Иако форма пуномоћја улази у форму правног посла – уговора и чини њен саставни део, у конкретном случају уговор о доживотном издржавању који је тужени, као давалац издржавања закључио преко пуномоћника са овереним пуномоћјем у конзулату, није ништав у смислу одредбе члана 195. став 2. Закона о наслеђивању. Ово из разлога, што је старалац примаоца издржавања, који је постављен од стране органа старатељства, уговор одобрио и за примаоца издржавања примао издржавање, а тужени као давалац издржавања од закљученог уговора па до смрти примаоца издржавања своје уговорне обавезе је извршавао на начин како је то уговором и предвиђено.

Из наведених разлога, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев тужиоца, па је неосновано истицање у ревизији тужиоца да су нижестепене одлуке засноване на погрешној примени материјалног права.

Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 395. и члана 405. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа
судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић